

NORAKSTS

Lietas Nr. [REDACTED]

LĒMUMS
Ventspilī 2021.gada 22. aprīlī

Kurzemes rajona tiesa
tiesnese [REDACTED]
piedaloties prokurorei [REDACTED]
zvērīnātam advokātam [REDACTED]

slēgtā tiesas sēdē izskatīja Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja Ventspils reģionālās nodaļas galvenās inspektores [REDACTED] iesniegtos materiālus procesā par noziedzīgi iegūtu mantu

Aprakstošā daļa

[1] 2021.gada 2.martā Kurzemes rajona tiesā sanemts Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja Ventspils reģionālās nodaļas galvenās inspektores [REDACTED] 2021.gada 1.marta lēmums par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu un materiālu par noziedzīgi iegūtu mantu nodošanu izlemšanai tiesai (turpmāk – Lēmums)

[2] Lēmumā norādīts, ka 2020.gada 3.augustā tika uzsākts kriminālprocess Nr. [REDACTED] pēc Krimināllikuma 195.panta trešās daļas par to, ka laika posmā no 2006.gada līdz 2013.gadam Baltkrievijas Republikas pilsoņa [REDACTED] bankas konts ir ticis izmantots, lai legalizētu nenoskaidrota noziedzīga nodarījuma rezultātā iegūtus līdzekļus lielā apmērā.

[3] Kriminālprocess uzsākts pamatojoties uz 2020.gada 13.jūlijā Finanšu izlūkošanas dienesta (turpmāk – FID) sagatavoto ziņojumu Nr. [REDACTED] par ārvalstīs veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem, t.sk. izvairīšanos no nodokļu nomaksas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, izmantojot Latvijas finanšu sistēmu (turpmāk – Ziņojums).

[3.1] Ziņojumā norādīts, ka FID rīcībā esošā informācija rada aizdomas, ka Baltkrievijas pilsoņa [REDACTED] konts Latvijas kredītiestādē – likvidējamā akciju sabiedrībā “[REDACTED]” (turpmāk – LAS “[REDACTED]”) izmantots, lai izvairītos no nodokļu nomaksas Baltkrievijā un Lietuvā, kā arī legalizētu noziedzīga nodarījuma rezultātā iegūtus līdzekļus.

Apkopotā informācija dod pamatu uzskatīt, ka [REDACTED] piederošie līdzekļi LAS “[REDACTED]” ir atzīstami par noziedzīgi iegūtu mantu Krimināllikuma 70.¹¹ panta izpratnē, proti, par tādu, kas personas īpašumā vai valdījumā tieši vai netieši nonākusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rezultātā, kas dod pamatu tās konfiscēšanai.

Darījumu analīze norāda uz to, ka līdzekļu izcelsme varētu būt saistīta ar IT pakalpojumu sniegšanu un turpmāku izvairīšanos no nodokļu nomaksas Baltkrievijā un Lietuvā.

FID vērtējumā Ziņojumā atspoguļotie darījumi atbilst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas otrajai stadijai – noslēpošana jeb strukturēšana, kuras ietvaros, izmantojot kontus Latvijas kredītiestādē, noziedzīgi iegūti līdzekļi, imitējot civiltiesiskus darījumus, pārvietoti no sākotnējās izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota, un trešajai stadijai – integrācija, kad līdzekļi tiek ierēti personīgajām vajadzībām.

[4] Ņemot vērā pamatotas aizdomas par to, ka [REDACTED] konti ir tikusi izmantoti, lai izdarītu noziedzīgu nodarījumu, par ko paredzēta atbildība Krimināllikuma 195.pantā un saskaņā ar “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums” 32.¹ panta otrās daļas 1.punktu un ceturto daļu, 32.¹ panta otrās daļas 1.punkta b) apakšpunktu un 33.¹ panta pirmo un otro daļu, FID 2020.gada 13.jūlijā izdevis rīkojumu Nr. [REDACTED] “Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un noteiktu laiku” uz 45 kalendārjām dienām (līdz 27.08.2020.) iesaldēt LAS “[REDACTED]” klientam [REDACTED] piederošus finanšu līdzekļus [REDACTED] EUR apmērā, kas izriet no kreditora prasījuma un uzskaitīti LAS “[REDACTED]” iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [REDACTED]

[5] 2020.gada 10.augustā Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja Ventspils reģionālās nodaļas galvenā inspektore [REDACTED] pieņēmusi lēmumu, kuru 2020.gada 10.augustā apstiprinājusi Kurzemes rajona tiesas izmeklēšanas tiesnese [REDACTED] par aresta uzlikšanu mantai – [REDACTED] piederošajiem finanšu līdzekļiem [REDACTED] EUR apmērā, kas atrodas LAS “[REDACTED]” iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [REDACTED] pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 29.pantu, 318.pantu, 361.pantu, 365.panta ceturto daļu un Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmo daļu un 70.¹¹ panta ceturto daļu, lai nodrošinātu iespējamo noziedzīgi iegūtas mantas, līdzekļu, ko persona guvusi, realizējot šādu mantu, noziedzīgi iegūtas mantas izmantošanas rezultātā gūto augļu vai ar noziedzīgu nodarījumu saistītās mantas konfiskāciju un arī iespējamo mantas konfiskāciju kā papildsodu, un, lai nodrošinātu iespējamo mantas īpašās konfiskācijas aizstāšanu Krimināllikumā noteiktajos gadījumos.

[5] No FID Ziņojuma, pievienotajiem materiāliem un kriminālprocesa izmeklēšanas laikā iegūtās informācijas Lēmumā konstatēts, ka uz naudas līdzekļu iespējamo noziedzīgo izcelsmi norāda lēmumā minētie fakti.

[5.1] A.Patapava, personas ar Baltkrievijas pilsonību un Lietuvas rezidenta statusu, konta izmantošanai Latvijas kredītiestādē – LAS “[REDACTED]” nav sprotota ekonomiskā pamata, proti, konts atvērts trešajā valstī (Latvijā), kas nav minētās personas pases/ rezidences vai saimnieciskās darbības valsts.

[5.2] A.Patapava bankas kontos saņemti maksājumi no čaulas veidojumiem, kas reģistrēti tādās valstīs kā Kipras Republikā, Belizā, Māršala Salas Republikā, kur uzņēmumu darbības uzraudzība un kontrole ir vāja un nosacījumi reģistrēšanai - zemi;

[5.2.1] Naudas plūsmas organizēšanā iesaistītajiem juridiskajiem veidojumiem piemīt čaulas veidojumu pazīmes:

1) Čaulas veidojumu konti atvērti trešajā valstī (Latvijas Republikas kredītiestādē), kuras iesaistei nav loģiska izskaidrojuma (ekonomiska izdevīguma),

2) Čaulas veidojumi reģistrēti tādās valstīs kā Kipras Republika, Beliza, Māršala Salas Republika, kas nav saistītas ar noziedzīgā shēmā iesaistīto uzņēmumu patieso labuma guvēju rezidences/pases valstīm (Baltkrievija, Lietuva);

3) Par shēmā iesaistītajiem čaulas veidojumiem nav publiski pieejama informācija, kas liecinātu par šo veidojumu saimniecisku aktivitāti un attiecīgi, nav iespējams pārliecināties par minēto uzņēmumu saimniecisko darbību;

4) Čaulas veidojumu kontos nav konstatēti reālai saimnieciskai darbībai raksturīgi maksājumi, piemēram, maksājumi par telpu nomu, darba algas darbiniekiem, elektrības rēķini u.c.;

5) Čaulas veidojumu kontos konstatēti maksājumi par krasi atšķirīgām preču grupām, kas nav raksturīgi normālai saimnieciskai darbībai;

6) Naudas plūsmā ir tranzīta raksturs, kontos saņemtie līdzekļi, galvenokārt pārskaitīti kartes kontos vai krājkontos, kā arī iztērēti personīgajām vajadzībām. Daļa no kontos saņemtajiem līdzekļiem izņemta skaidrā naudā.

[5.3] [redacted] LAS [redacted] iesniegtos dokumentus, kuriem vajadzētu pamatot naudas plūsmas kontos, nepamato darījumus tādā apjomā, lai tie būtu ticami. Iesniedzajos dokumentos konstatēti trūkumi, kas norāda uz to, ka tie, iespējams, ir fiktīvi un sagatavoti tikai dēļ bankas pieprasījuma, lai pamatotu naudas plūsmu kontos. Konstatētas transakcijas, kas rada aizdomas par to, ka ir veikta izvairīšanās no nodokļu nomaksas ārvalstīs un turpmākā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija.

[5.3.1] Pēc kontos veikto darījumu apraksta, FID rīcībā nav izdevies iegūt dokumentus, kas apliecinātu [redacted] attiecības ar [redacted] (reģ.Nr. [redacted], Kipra), taču pēc LAS [redacted] veiktās darījumu analīzes, ir secināms, ka tieši [redacted] laika posmā no 2006.gada – 2012.gadam būtiski ietekmējis [redacted] ienākumus, proti, viņa bankas kontā tikuši ieskaitīti vairāk kā [redacted] EUR. Šo līdzekļu avotu [redacted] nav uzrādījis bankas darbiniekiem, kā arī policijai nav iesniedzis nekādus skaidrojumus, kas attiecīgi norāda uz iespējamiem riskiem, jo [redacted] slēpj informāciju par šo līdzekļu izcelsmi. Pēc informācijas, kas konstatēta LAS [redacted], tieši [redacted] ir bijis [redacted] īpašnieks.

[5.3.2] Pārskatot [redacted] bankas konta pārskatu, redzams, ka visas ieskaitītās naudas summas, praktiski uzreiz ir pārskaitītas uz citiem [redacted] bankas kontiem ar norādēm – valūtas konvertācija, depozīta noguldīšana, depozīta izmaksa. Naudas summas [redacted] bankas kontā ir tikušas ieskaitītas tikai no trijiem uzņēmumiem – [redacted], [redacted] un [redacted].

Par dažiem naudas līdzekļu izcelsmes avotiem [redacted] kontā Nr. [redacted], kā piemēri minami sekojoši darījumi – divi, dažādos saimnieciskās darbības virzienos strādājoši uzņēmumi, saskaņā ar līgumiem ir veikuši naudas summu ieskaitīšanas [redacted] bankas kontā.

[6] Lēmumā arī norādīti darījumi, kas rada aizdomas par to, ka veikta izvairīšanās no nodokļu nomaksas ārvalstīs un turpmākā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija.

[6.1] [redacted] kontā Nr. [redacted], 2012.gada 9.oktobrī saņēmis maksājumu [redacted] USD apmērā no čaulas veidojuma [redacted] (reģ.nr. [redacted], Kipra) ar pamatojumu "Saskaņā ar programmatūras publicēšanas līgumu" kā arī laika periodā no 2014.gada 26.septembra līdz 2014.gada 23.decembrim – maksājums par kopējo summu [redacted] ar pamatojumu "rēķins".

[6.1.1] [redacted] kontā Nr. [redacted] un [redacted] kontā Nr. [redacted] konstatēti maksājumi no vairākiem uzņēmumiem, kas darbojas IT jomā. Maksājumi pamatoti pārsvārā par programmatūras pakalpojumiem, proti, no [redacted] (ASV), [redacted] (ASV, Luksemburga), [redacted] (Luksemburga), [redacted] (ASV). Pamatā šie līdzekļi tikuši novirzīti privātajiem mērķiem – depozītu noguldīšanai, kartes konta papildināšanai, ceļojuma apmaksai. Kontos nav identificēti darījumi, kas liecinātu par attiecīgu nodokļu (piemēram – ienākuma vai kapitāla pieauguma) nomaksu par šiem ienākumiem. Tas, ka darījumi tiek organizēti trešajā valstī, norāda uz [redacted] nodomu slēpt gūtos ienākumus ar mērķi izvairīties no nodokļu nomaksas pases/rezidences valstī.

[6.2] Laika periodā no 2013.gada 15.februāra līdz 2017.gada 5.decembrim, veicot 265 skaidras naudas izņemšanas darījumus dažādās valūtās (EUR, USD, LTL, CZK, SEK, TRY) no [redacted] kontā Nr. [redacted] tika izņemta nauda par kopējo vērtību aptuveni [redacted] EUR, ieskaitot vienu lielu skaidras naudas izņemšanas darījumu [redacted] EUR apmērā 2015.gada 15.decembrī ar pamatojumu "Ceļa izdevumi". Skaidras naudas izņemšanas varētu norādīt uz līdzekļu tērēšanu, kas attiecīgi, atbilst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas trešajai stadijai – integrācija - noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek integrēti likumīgajā finanšu sistēmā un noziedznieki tos, kā šķietami likumīgus, kas saņemti kā, piemēram, dividendes, ieņēmumi par īpašumu, finanšu instrumentu pārdošanu, samaksa par sniegtajiem konsultācijas pakalpojumiem, var izmantot jebkādiem mērķiem, piemēram, paštēriņam, nekustamā īpašuma iegādei, u.c.

[6.3] A.Patapavs, atverot kontu LAS [redacted], paziņojis, ka banka labi orientējas Baltkrievijas finanšu sektorā, kas viņam nodērs norēķiniem ar darījumu partneriem, taču norēķinu aktivitātes ar darījumu partneriem un jebkādas operācijas, saistītas ar Baltkrievijas finanšu sektoru, [redacted] kontā nav konstatētas. Tika konstatēts, ka A.Patapavs un uzņēmumi, kuri bija saistīti ar [redacted], veica neparastas darbības savā starpā, neiesniedzot nekādus darījumu apliecinājošus dokumentus, vai iesniedzot pretrunīgas ziņas par darījumu, kā piemēram, kad bankas darbinieki no [redacted] skaidroja, kas tie par līdzekļiem, kas tikuši ieskaitīti [redacted] bankas kontā no [redacted], [redacted] skaidrojis, ka tā ir personīga peļņa, kas tikusi pārskaitīta caur [redacted] kontu un ir iegūta [redacted] aktīvu reorganizācijas rezultātā, taču darījums ir ticis uzrādīts kā "aizdevums", kas ir pretrunā ar [redacted] paziņojumu par personīgo peļņu. Nekādi darījuma apliecinājošie dokumenti no [redacted] puses bankai nav tikuši iesniegti. Turklāt uzņēmuma [redacted] bankas konts 2013.gada 20.decembrī tika slēgts uz vienu mēnesi, kad līdzekļi no konta bija pārskaitīti uz [redacted] bankas kontu, par ko [redacted] ir paskaidrojis, ka tas ir bijis saistīts ar konta uzturēšanas maksu, kas ir visai apšaubāmi, jo ar šādu darbību [redacted] ir vēlējis slēpt līdzekļu izcelsmes avotu.

[6.3.1] Saskaņā ar [redacted] skaidrojumu bankai - līdzekļu izcelsme viņa kontā bijuši uzkrātie līdzekļi no uzņēmējdarbības. Labklājības izcelsmes apliecināšanai [redacted] iesniedzis dokumentus, kas apstiprina viņa ienākumus no uzņēmuma [redacted] (Reģ.Nr. [redacted] Baltkrievija) alga, dividendes, kā arī ienākumi no nekustamo īpašumu pārdošanas Baltkrievijā, tomēr iesniegtie dokumenti neaplicina līdzekļu izcelsmi LAS [redacted] kontos, jo veicot LAS [redacted] kontu analīzi, netika konstatēti saņemti maksājumi no [redacted] vai no nekustamo īpašumu pārdošanas.

biroja Ventspils reģionālās nodaļas galvenās inspektora [redacted] lēmums par aresta uzlikšanu LAS "[redacted]" klientam [redacted], bet [redacted] aizstāvja [redacted] sūdzība noraidīta.

[9] 2020.gada 27.oktobrī, atbildot uz 2020.gada 8.septembra paziņojumu par iespēju sniegt policijai ziņas par attiecīgās mantas izcelsmes likumību, tika saņemts [redacted] iesniegums, kurā tika norādīts, ka attiecīgo ziņu prasība ir nepamatota un absurda, jo no policijas puses nav norādīti apstākļi, kas liecinātu par [redacted] naudas līdzekļu nelikumīgu izcelsmi, nav norādīts predikatīvais nodarījums, kas rada šaubas par [redacted] naudas līdzekļu izcelsmes likumību. Policija lēmumā ir norādījusi uz atsevišķām abstraktām pazīmēm, kas it kā norāda uz līdzekļu noziedzīgo izcelsmi – [redacted] rezidences, saimnieciskās darbības un LAS "[redacted]" bankas konta valsts nesakrītību, tā kā katrs elements atrodas citā valstī, kas [redacted] skatījumā ir absurdi, ņemot vērā to, ka ir 21.gadsimts un persona var brīvi ceļot, nodarboties ar saimniecisko darbību starptautiski, atverot bankas kontus dažādās valstīs, veicot citas normālas darbības mūsdienu pasaulē. [redacted] skatījumā ir absurdi norādīt, ka [redacted] bankas kontos naudas plūsmi ir raksturīgs tā saucamais tranzīta raksturs – nauda ir pārskaitīta kartes kontos vai krājkontos, tērēta personīgām vajadzībām, izņemti skaidrā naudā, jo maksājumi ir ienākuši no dažādām sabiedrībām peļņas sadales rezultātā, līdz ar to ir pašsaprotami, ka [redacted] peļņu izlietoja savām vajadzībām [redacted] ir radies secinājums, ka Latvijā var arestēt mantu jebkurai personai, kura izraisa abstraktas aizdomas, un tad cerēt, ka varbūt varēs atrast kādu vēlāku juridisko pamatu, lai līdzekļus konfiscētu, līdz ar to ziņu sniegšanas pieprasījums par līdzekļu izcelsmes likumību ir absurds un nepamatots. Ziņu sniegšana nemaz nav iespējama, jo personai nav likumīga pienākuma glabāt attaisnotos dokumentus neierobežotu laiku. Lielākā daļa transakciju notikušas laika posmā no 2006.gada līdz 2013.gadam, līdz ar to, [redacted] ieskatā, prasība sniegt ziņas par tādu līdzekļu izcelsmi, kuru izcelsme stiepjas vairāk kā 5 gadu tālā pagātnē, ir prettiesiska un absurda, attiecīgi – nepastāvot likumiskajam dokumentu glabāšanas pienākumam, [redacted] rīcībā nav līdzekļu izcelsmes pamatojošo dokumentu. Par saņemtajiem līdzekļiem LAS "[redacted]" kontā [redacted] varot sniegt sekojošu skaidrojumu – viņa bankas kontā ienākošie maksājumi ienākuši no dažādām sabiedrībām (" [redacted] ", reģ. Nr. [redacted]; " [redacted] ", reģ. Nr. [redacted] un " [redacted] ", reģ. Nr. [redacted]), peļņas sadales rezultātā. Darījumi ir bijuši tiesiski. Gūto peļņu [redacted] ir izlietojis personīgām vajadzībām.

[10] Lēmumā procesa virzītāja norādījusi, ka izvērtējot krimināllietas Nr. [redacted] materiālus secināms, ka izmeklējamajā noziedzīgā nodarījuma sarežģītības, pārbaudāmo un pierādāmo apstākļu apjoma dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā (saprātīgā laika periodā) nav iespējama.

Procesa virzītāja naudas līdzekļus [redacted] EUR apmērā, kuriem 2020.gada 10.augustā tika uzlikts arests, un kuri atrodas LAS "[redacted]" iekšējā uzskaites reģistrā, lūdz atzīt par noziedzīgi iegūtajiem un konfiscēt valsts labā.

Motīvu daļa

[11] Tiesas sēdē procesa virzītāja B.Ansberga lūgumu uzturēja, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem un pierādījumiem, lūdza naudas līdzekļus atzīt par noziedzīgi iegūtu mantu un konfiscēt valsts labā. Paskaidroja, ka krimināllietas nodošana

tiesai tuvākajā laikā (saprātīgā laika periodā) nav iespējama objektīvu iemeslu, jo ir sarežģīts ekonomiska rakstura noziedzīgs nodarījums, lietas apstākļu izmeklēšana saistīta ar valstu starptautisko sadarbību arī ar valstīm, kuras nesniedz sadarbību.

[11.1] Tiesas sēdē prokurore [redacted] pievienojās procesa virzītājas Lēmumā izteiktajam viedoklim un lūdza lūgumu apmierināt, norādot, ka [redacted] nav iesniedzis pierādījumus, kas pierādītu attiecīgās mantas likumību, kā arī nav ticami izskaidrojis likumīgo izcelsmi. Prokurores ieskatā ir pamats pieņemumam, ka manta, visticamāk, ir noziedzīgi iegūta, tā ir konfiscējama un ieskaitāma valsts labā.

[11.2] Tiesas sēdē [redacted] pārstāvis [redacted] minēja [9] punktā norādītos argumentus, kurus sniedzis policijai. Pārstāvis vēlreiz uzsvēra, ka Latvijā var arestēt mantu jebkurai personai, kura izraisa abstraktas aizdomas, un tad cerēt, ka varbūt varēs atrast kādu vēlāku juridisko pamatu, lai līdzekļus konfiscētu, līdz ar to ziņu sniegšanas pieprasījums par līdzekļu izcelsmes likumību pārstāvja ieskatā ir absurds un nepamatots. Vienīgais pārstāvja izskaidrojums naudas plūsmi bija, kā tajā laikā bija šāda prakse nodarboties ar saimniecisko darbību starptautiski un atvērt bankas kontus dažādās valstīs.

[12] Kriminālprocesa likuma 356.panta otrās daļas 1.punkta noteic, ka pirmstiesas kriminālprocesa laikā mantu par noziedzīgi iegūtu var atzīt arī ar rajona (pilsētas) tiesas lēmumu Kriminālprocesa likuma 59.nodaļā noteiktajā kārtībā.

Tiesa, uzklusot tiesas sēdē procesa virzītājas un prokurores paskaidrojumus, izvērtējusi iesniegtos kriminālprocesa materiālus, atzīst, ka procesa virzītājas Lēmumā norādīto arestēto mantu – finanšu līdzekļus – ir pamats atzīt par noziedzīgi iegūtu mantu un konfiscēt valsts labā.

Tiesa, vērtējot pierādījumu kopumu, secina, ka faktiski savstarpējiem pārskaitījumiem starp uzņēmumiem ir tranzīta raksturs, ka darījumu ķēde ir mākslīgi pagarināta, nav izskaidrojama no ekonomiskās loģikas viedokļa. Šajā lietā esošie pierādījumi norāda uz to, ka saņemtie naudas līdzekļi visticamāk ir noziedzīgi iegūti, kaut arī nav noskaidrots, konkrēti kāda noziedzīga rezultātā līdzekļi iegūti.

[12.1] Kriminālprocesa likuma 626.pants noteic, ka izmeklējamajam ar uzraugošā prokurora piekrišanu vai prokuroram ir tiesības pirmstiesas kriminālprocesā radušos mantisko jautājumu savlaicīgas atrisināšanas un procesa ekonomijas interesēs izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu un uzsākt procesu, ja pastāv minētajā likuma pantā paredzētie nosacījumi.

Tiesa secina, ka procesa virzītāja ar prokurores piekrišanu pamatoti, atbilstoši likuma prasībām ir uzsākusi procesu par noziedzīgi iegūtu mantu. Tiesai nav pamata apšaubīt, ka lietas nodošana tiesai saprātīgā laika periodā objektīvu iemeslu dēļ nav iespējama. Norādāms arī tas, ka no tiesas rīcībā esošajiem materiāliem neizriet, ka procesa virzītāja pieļāvusi neattaisnotu izmeklēšanas novilcināšanu.

[12.2] Tiesa secina, ka pastāv objektīvi iemesli, kuru dēļ nav iespējams nodot krimināllietu iztiesāšanai tiesai saprātīgā laika periodā. Pierādījumu kopums dod pamatu uzskatīt, ka [redacted] LAS "[redacted]" kontā Nr. [redacted] esošie finanšu līdzekļi, kuriem uzlikts arests, ir noziedzīgi iegūti.

Tiesai, ņemot vērā to, ka lietā esošie materiāli ir izmeklēšanas noslēpums, jānodrošina pienācīgs un saprotams lēmuma pamatojums tādā veidā, lai netiktu apdraudēta turpmākā izmeklēšana un persona, kurai ir tiesības uz konkrēto mantu, varētu savas tiesības īstenot.

[12.3] Tiesa konstatē, ka procesa virzītāja ir rūpīgi izvērtējusi lietā esošo dokumentu nozīmi to turpmākai izmantošanai kriminālprocesa mērķa sasniegšanai, savā lēmumā ir plaši izklāstījusi un atreferējusi procesa par noziedzīgi iegūtu mantu pierādījumus, tādējādi nodrošinot pušu līdzvērtīgas tiesības.

Tiesa ņem vērā, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu lietas dalībniekiem nevis jāatspēko otras puses argumenti, bet gan jāsniedz tiesai pierādījumi, lai tā varētu objektīvi izvērtēt mantas izcelsmi. Tiesa, ņemot vērā likuma prasības, atzīst, ka, lai uzsāktu procesu par noziedzīgi iegūtu mantu, nav nepieciešams konstatēt saistību starp izņemto vai arestēto mantu un kriminālprocesā izmeklējamiem apstākļiem, bet pietiek konstatēt, ka pierādījumu kopums par izņemto vai arestēto mantu norāda, ka tai ir noziedzīga izcelsme vai saistība ar noziedzīgu nodarījumu, un nav iespējams nodot krimināllietu iztiesāšanai tiesai saprātīgā laika periodā.

[13] Kriminālprocesa likums neparedz atšķirīgu vai īpašu kārtību procesā par noziedzīgi iegūtu mantu pierādītai vai prezumētai mantai, pretēji tam, kā to tiesas sēdē paskaidrojumos norādījis pārstāvis.

Kriminālprocesa likuma 124.panta sestajā daļā noteikts, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi attiecībā uz mantas noziedzīgo izcelsmi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā ir pamats atzīt, ka mantai, visticamāk, ir noziedzīga izcelsme. Savukārt saskaņā ar šī panta septīto daļu, lai pierādītu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, nav nepieciešams pierādīt, konkrēti no kura noziedzīgā nodarījuma līdzekļi iegūti.

Kriminālprocesa likuma 125.panta trešā daļa noteic, ka ir uzskatāms par pierādītu, ka manta, ar kuru veiktas legalizēšanas darbības, ir noziedzīgi iegūta, ja kriminālprocesā iesaistītā persona nespēj ticami izskaidrot attiecīgās mantas likumīgo izcelsmi un ja pierādījumu kopums procesa virzītājam dod pamatu pieņēmumam, ka mantai, visticamāk, ir noziedzīga izcelsme.

[13.1] Process par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākts 2021.gada 1.martā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 626.pantā noteiktajam un nodots izlemšanai tiesai.

Process par noziedzīgi iegūtu mantu ir viens no sevišķā procesa veidiem kriminālprocesā (*Satversmes tiesas 2017.gada 23.maija sprieduma lietā Nr. [redacted] 11.punkts*). Mantisko jautājumu risināšana šā procesa ietvaros nozīmē, ka šie jautājumi tiek risināti atsevišķa patstāvīga procesa ietvaros. Šis process ir vērsts tikai uz kriminālprocesā radušos mantisko jautājumu atrisināšanu. Procesā par noziedzīgi iegūtu mantu netiek noskaidrota personas vaina, bet gan tiek lemts par mantas noziedzīgo izcelsmi vai saistību ar noziedzīgu nodarījumu (*Satversmes tiesas 2017.gada 23.maija sprieduma lietā Nr. [redacted] 10. un 11.punkts*).

[13.2] Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmā daļa, kurā ir definēta pierādītā noziedzīgi iegūtā manta, noteic, ka noziedzīgi iegūta manta ir manta, kas personas īpašumā vai valdījumā tieši vai netieši nonākusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rezultātā. Būtiski ir uzsvērt, ka manta personas īpašumā var nonākt tieši, t.i., izdarot noziedzīgu nodarījumu, piemēram, kā pieņemtais kukulis, vai laupīšanā iegūtā manta, vai kā nauda, kas iegūta, izvairoties no nodokļu nomaksas (nenomaksāto nodokļu apmērā). Savukārt manta, kas personas īpašumā ir nonākusi netieši noziedzīga nodarījuma rezultātā, ir jebkāds labums (ieņēmumi, augļi, peļņa), kas šai personai rodas no šīs tieši iegūtās noziedzīgās mantas

lietošanas (piemēram, to ieguldot, apvienojot, pārveidojot, apgrozot vai citādi rīkojoties ar to).

Pierādīto noziedzīgi iegūto mantu var konfiscēt gan tradicionāli - tiesā izskatot kriminālprocesu pēc būtības un lemjot par personas vainu, gan arī īpašajā procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, kas pirmstiesas procesā izdalīts Kriminālprocesa likuma 59.nodaļas kārtībā, jo par mantas noziedzīgo izcelsmi nav šaubu – persona to tieši vai netieši ieguvusi pati, izdarot noziegumu, un tās vaina ir pierādīta. Ja persona neapgalvo, ka manta nav noziedzīgi iegūta, tad procesa virzītājs nepieprasa personai pierādīt mantas likumību. Personu sniegtajām ziņām jābūt ticamām un pārbaudāmām.

[13.3] Ņemot vērā minēto un to, ka kontos veiktie darījumi, skaidrojumi un darījumus pamatojošie dokumenti faktiski nav un tie, kas ir, tie ir pretrunīgi un darījumus pamatojošie dokumenti nav iesniegti pilnā apmērā, kā arī darījumos iesaistītās personas ir savstarpēji saistītas, kopumā secināms, ka Latvijas kredītiestādes konts LAS "[redacted]" ir izmantots tranzīta darījumu plūsmas nodrošināšanai, t.i., konts tiek izmantots, lai fiktīvu darījumu aizsegā pārvietotu līdzekļus no sākotnējās izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota. Bez tam ne pats [redacted], ne pārstāvis procesa virzītājam nav iesnieguši pierādījumus, ka attiecīgie naudas līdzekļi iegūti likumīgā ceļā.

[14] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 356.panta piektās daļas nosacījumiem, ja procesa virzītājs ir izteicis pieņēmumu, ka manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu, personai ir tiesības pierādīt mantas likumīgo izcelsmi un šīs tiesības rodas no brīža, kad tās tiesības rīkoties ar mantu tiek ierobežotas ar procesaūļajām darbībām.

Ja Baltkrievijas pilsonis nepiekrīt procesa virzītāja izteiktajiem apgalvojumiem un uzskata, ka manta - finanšu līdzekļi [redacted] EUR apmērā, kas atrodas Latvijas kredītiestādes LAS "[redacted]" kontā Nr. [redacted] nav uzskatāmi par noziedzīgi iegūtiem, tad [redacted] saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 126.panta 3.¹ daļā noteikto bija pienākums pierādīt attiecīgās mantas - finanšu līdzekļu izcelsmes likumību. Šāda iespēja šos pierādījumus iesniegt tika dota vairākkārt, bet šādi pierādījumi šajā kriminālprocesā netika iesniegti, līdz ar to saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta sestās daļas nosacījumiem, pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi attiecībā uz mantas noziedzīgo izcelsmi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā ir pamats atzīt, ka mantai — arestētiem finanšu līdzekļiem, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme. Šāds pierādīšanas standarts noteikts arī vadoties no Direktīvas 2014/42/ES ar noteikto tiesisko regulējumu attiecībā uz paplašināto mantas konfiskāciju.

[15] Izvērtējot tiesas rīcībā nodotos materiālus kopsakarā ar lietas dalībnieku paskaidrojumiem tiesas sēdē, tiesas ieskatā apstiprinās, ka manta - finanšu līdzekļi, kas atrodas [redacted] LAS "[redacted]" kontā Nr. [redacted] kuriem pirmstiesas procesa laikā uzlikts arests, ir noziedzīgi iegūti un ir pamats atzīt, ka tiem, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme.

Tiesa secina, ka saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmās daļas noteikumiem kriminālprocesā Nr. [redacted] finanšu līdzekļi, kas atrodas iepriekš minētās bankas kontā, kuriem pirmstiesas procesa laikā uzlikts arests, atzīstami par noziedzīgi iegūtu mantu.

[15.1] Tiesa, vērtējot 2021.gada 1.marta lēmumu par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu, kurā argumentēti norādīti pamati secinājumiem par mantas noziedzīgo izcelsmi, un pārbaudot tiesas vērtēšanai nodoto izdalīto materiālu kopijas, atzīst, ka šajā lietā pastāvēja Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie iemesli un

pamats procesa uzsākšanai par noziedzīgi iegūtu mantu. Tika arestēti finanšu līdzekļi [redacted] EUR apmērā, jo pierādījumu kopums deva pamatu uzskatīt, ka minētie finanšu līdzekļi – manta, ir noziedzīgi iegūti, un objektīvu iemeslu dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā (saprātīgā laika periodā) nav iespējama vai tas var radīt būtiskus neattaisnotus izdevumus, jo persona, kura izdarīja noziedzīgu nodarījumu pagaidām nav noskaidrota, un ilgstoša naudas uzglabāšana kontā var radīt būtiskus neattaisnotus izdevumus valstij.

Izdalītie materiāli nesatur pierādījumus, kas apliecinātu minēto finanšu līdzekļu legālu izcelsmi, ne [redacted] pārstāvis, ne pats [redacted] procesa virzītājam vai tiesai nav tādus iesnieguši.

[15.2] Tiesa secina, ka saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmās daļas nosacījumiem, finanšu līdzekļi [redacted] EUR apmērā, kas atrodas [redacted] LAS " [redacted] " kontā Nr. [redacted] un, kuriem kriminālprocesā uzlikts arests, uzskatāmi par noziedzīgi iegūtu mantu. Tādējādi tiesa atzīst, ka [redacted] nav likumīgu tiesību uz šiem finanšu līdzekļiem. Turklāt tiesa nekonstatēja, ka kādai citai personai būtu likumīgas tiesības uz šiem naudas līdzekļiem.

Līdz ar to noziedzīgi iegūtā manta – finanšu līdzekļi, kuriem kriminālprocesā Nr. [redacted] uzlikts arests, ir konfiscējama valsts labā. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 358.panta pirmās daļas noteikumiem minētie naudas līdzekļi ir ieskaitāmi valsts budžetā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā Kriminālprocesa likuma 356., 358., 629.-631.pantu, tiesa

nolēma

Kriminālprocesā Nr. [redacted] arestētos finanšu līdzekļus [redacted] EUR ([redacted] [redacted] apmērā, kas atrodas LAS " [redacted] " kontā Nr. [redacted], atzīt par noziedzīgi iegūtu mantu un konfiscēt valsts labā, finanšu līdzekļus ieskaitot valsts budžetā.

Lēmumu 10 (desmit) dienu laikā no tā pieņemšanas dienas – 2020.gada 22.aprīļa – var pārsūdzēt Kurzemes apgabaltiesai, iesniedzot sūdzību vai protestu Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnese

(paraksts)

[redacted]

Lēmums stāties spēkā 2021.gada 6.maijā

Noraksts pareizs

Kurzemes rajona tiesas tiesnese [redacted]

Noraksta parakstīšanas datums ir pievienotā droša elektroniskā paraksta un tā laika zīmoga datums.

DOKUMENTS PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU